

moniosaa!

En utvecklingsmodell för
arbetsplatskompetensen på
mångkulturella arbetsplatser

**Känner du till
arbetstagarnas
kompetens?**

**Utnyttjas
kompetensen hos alla?**

**Kan du identifiera
behoven av
kompetensutveckling?**

Arbetshälsoinstitutet

Svensk översättning av MONIOSAA!
Materialet översatt till svenska av
Yrkesakademien i Österbotten, inom
projektet: Träffa Rätt, seminarier
länk till originalmaterialet: ttl.fi

YA!
Yrkesakademien
i Österbotten

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

moniosaa!

En guide för chefer

Vad är kompetens och hur kan den utvecklas i arbetet?

På arbetsplatserna befinner man sig i en kontinuerlig förändring. Kundens behov förändras och ny teknik tas i bruk. För att förnyas i takt med förändringarna måste man utveckla kompetensen.

Arbetet löper smidigare när man löser problemen tillsammans. Kundenservice förbättras och arbetsplatskompetensen utvecklas. Utnyttja de gemensamma stunderna för att väcka diskussion, t.ex.

- Vad har vi lyckats med i arbetet den här veckan?
- Vilka problem har vi stött på? Hur har arbetstagarna löst problemen?

Ta gärna upp diskussionen i små grupper. Då kan de arbetstagare som har starkare språkkunskaper hjälpa sina kolleger att uttrycka sig. Det här uppmuntrar arbetstagarna att föra fram sina idéer. Diskussionen kan sedan fortgå inom hela arbetsgemenskapen.

Se också till att diskutera med arbetstagarna på tu man hand: Vad är du duktig på? Har du funderat på hur det här kunde göras smidigare? När du lär känna arbetstagarna sänks deras tröskel för att berätta om idéer och kompetens som arbetsplatsen kan ha nytta av.

Som chef har du en viktig roll!

- Sporra till gemensam diskussion och ge tid för den
- Använd ett enkelt språk och korta meningar
- Uppmuntra och sporra arbetstagarna att lyfta fram problem och utvecklingsförslag i arbetet
- Ta tag i problemsituationer och missuppfattningar i tid
- Ge arbetstagarna handledning i trygga arbetsätt
- Berätta regelbundet om arbetsplatsens metoder för att stöda arbetshälsan
- Var lyhörd för de olika kulturemas särdrag och öppen för att lära dig nya saker

Skulle
arbetstagarnas
kompetens kunna
utnyttjas bättre?

En mångkulturell arbetsplats ställer speciella krav på kompetensutvecklingen

På en mångkulturell arbetsplats framhävs betydelsen av tydliga rutiner och t.ex. illustrerade anvisningar. En gemensam diskussion mellan de olika aktörerna på arbetsplatsen höjer arbetsplatskompetens i arbetsgemenskapen och gör arbetet smidigare.

Kompetensen består av såväl yrkeskompetens som arbetsplatskompetens.

Arbetsplatskompetensen är en delad förståelse av arbetsplatsens praxis och gemensamma verksamhetsätt.

I en mångkulturell arbetsgemenskap medför de varierande språkkunskaperna och arbetstagarnas olika kulturella bakgrunder att utvecklingen av arbetsplatskompetensen blir ännu viktigare.

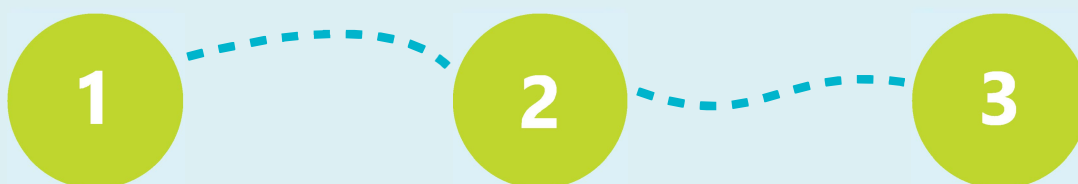

En stund för kompetensutveckling

Som chef är det din uppgift att se till att arbetet förutom att det är produktivt också är inspirerande för de anställda. En bra chef diskuterar med arbetstagarna och uppmuntrar dem att prata om sitt arbete! Inom en del kulturer är man inte van vid att diskutera med chefen, och ibland kan det också hända att problemen i arbetet förminskas. Var alltså lyhörd för arbetstagarna och deras synpunkter. Respektera alltid arbetstagarnas åsikter och kulturella bakgrunder. Man behöver inte tycka likadant om allting.

Moniosaa!-blanketten är ett verktyg för chefsarbetet, som hjälper dig att diskutera och utveckla arbetsplatskompetensen hos arbetstagarna. Lyssna när arbetstagaren talar om sin kompetens och vad som kunde utvecklas t.ex. i arbetet, kompetensen eller relationerna med arbetskamraterna. Fråga mera om det behövs. Lägg fram din egen syn på saken, också när den avviker från arbetstagarens synsätt. Diskussionen är inte ett självändamål, utan syftet är att komma fram till gemensamma målsättningar.

Vi önskar er givande diskussionsstunder!

1
Ge arbetstagaren blanketten i god tid före diskussionen och be honom eller henne fylla i den. Förbered dig också själv för diskussionen.

Tänk igenom innehållet i blanketten utgående från arbetstagarens kompetens och behoven på arbetsplatsen. Fundera på vilket slags kompetens arbetsplatsen behöver.

2
Diskutera arbetet och arbetsplatskompetensen med hjälp av påståendena. Målet är att hitta ett gemensamt synsätt.

Vad är den anställda bra/skicklig på?

Vilka problem finns i arbetet eller arbetsplatskompetensen just nu? Hur kan de lösas?

Vilken utbildning och tidigare arbets erfarenhet (kompetens) har arbetstagaren? Hur kan den här kompetensen tas till vara på arbetsplatsen?

3
Kom överens om och skriv ned på blanketten hur ni går vidare, med vem och enligt vilken tidtabell. Överenskommelsen kan också gälla något som berör hela arbetsgemenskapen.

Kom också ihåg att utvärdera: Hur lyckades vi?

Diskussionsformulär

Du kommer att diskutera med din chef om ditt eget arbete och din kompetens. Målet är att du ska kunna använda all din kunskap bättre i arbetet. Svara på de här påståendena och frågorna på förhand. Berätta sedan för din chef vad som fungerar bra i arbetet och vad du vill lära dig. Under diskussionen kan du komma överens med din chef om hur du ska utveckla din kompetens i arbetet. Diskussionen är konfidentiell, och dina arbetskamrater får inte veta vad du har svarat. Välkommen!

moniosaa!

Vi diskuterar kompetensen

Namn, tid och plats för diskussionen

Arbetet som helhet

	 Ja	 I viss mån	 Nej
Jag klarar av de flesta av mina arbetsuppgifter bra.			
Jag vet vem jag kan be om hjälp om jag har problem i arbetet.			
Jag vet vad mina arbetskamrater och min chef gör.			
Jag har tillräckliga språkkunskaper för arbetet.			
Jag förstår vad arbetsgivaren förväntar sig av mig i arbetet.			

Delaktighet

	 Ja	 I viss mån	 Nej
Jag vill lära mig nya saker och utvecklas i arbetet.			
Jag frågar om jag inte förstår eller inte kan.			
Det är lätt att berätta för chefen om mina misstag.			
Jag berättar för chefen om jag märker något som behöver förbättras på arbetsplatsen.			
Jag gör det som chefen ber mig om och följer anvisningarna.			

Samarbete

	 Ja	 I viss mån	 Nej
Jag kommer överens och kan arbeta med olika slags arbetskamrater.			
Jag respekterar andra kulturers seder och arbetskamraternas åsikter.			
Jag berättar för min chef om någon behandlar mig illa.			

Arbetsätt och regler

	 Ja	 I viss mån	 Nej
Det är lätt för mig att arbeta enligt arbetsplatsens seder och regler (också när de är annorlunda än i min egen kultur).			
Jag följer de överenskomna arbetstiderna och tidtabellerna i arbetet.			
Jag vet hur jag ska göra om jag behöver vara borta från arbetet (sjukdom, sjukt barn, familjeledigheter, semester)			

Arbetshälsa och arbets säkerhet

	 Ja	 I viss mån	 Nej
Jag känner till arbetsplatsens säkerhetsanvisningar och kan följa dem.			
Jag vet hur jag ska arbeta för att inte trötta ut mig för mycket fysiskt eller mentalt.			
Jag sköter om mitt eget välmående (välmåendet påverkas t.ex. av näring, vila och vänner).			
Jag känner till arbetshälsovården och vet i vilka situationer jag kan besöka den.			
Jag vet att arbetsvillkoren, såsom lön, arbetstider och övertidsersättning, baserar sig på kollektivavtal och lagar.			

Vilken utbildning har du och vad har du arbetat med tidigare?

Vad vill du lära dig i ditt arbete?

Chefen och arbetstagaren fyller i tillsammans:

Överenskommelser

Hur går vi vidare med de frågor vi har diskuterat? (Överenskommelsen kan också gälla andra arbetstagare eller hela arbetsgemenskapen.)

Med vem och när?

Följande diskussion (datum)

Uppföljning

Hur har vi lyckats? Vad har vi lärt oss?

Vad är nästa steg?

Arbetshälsoinstitutet

Työsuojelurahasto
Arbetarskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund